

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Tentationibus resistendum esse ob magnas vtilitates, quas anima ex victoria decerpit. Cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Angelos, & Sanctos omnes, quos Christus pax nostra ad nostram defensionem exsuscitat. Nam si venerit diabolus in terram nostram, vt conculcet prauis desideris, tanquam pedibus terminis cordis nostri; hi primates, atque pastores nos fortitudine & robore, diabolum verò timore & gladio pascunt, vt nos victores & fideles Domino, & illum victum, ac ignominia dignum efficiant.

Validissimis ergo auxiliis ad victoriam tentationum protegemur, quæ Domino nobis assistente, & iuuantibus Angelis, ac Sanctis assequimur. Sed hæc adiutores, atque præsidia Dionysius Richelius sigillatim explicat, cuius doctrinam tanquam viri penitissimi summam perstringam, vt quanti, & quam validi adiutores pro nobis pugnent, videamus. Pugnât pro nobis Christus Saluator noster, [stans,] vt dixit Stephanus, [ad dexteram Dei,] vt ipsa dispositione, qua visus est, ostendat, quam paratus sit ad auxilium ferendum accurrere. Pugnât pro nobis Beata Virgo, quæ mater est nostra, & adiutrix in tribulatione, & [caput] serpentis, id est, suggestionis iniuria, sua virtute comminuit. Pugnât pro nobis Angeli, quibus mandatum est ab eo vtique, qui Angelorum est Dominus, vt laqueos detegant, daemones arceant, & nos protegant atque custodiant. Pugnât & Sancti, illi præcipuè, quos aduocatos habemus, & in auxilium vocamus, qui nos inuisibiliter consolantur, & subsidia cælitus demissa suppeditant. Succurrit nobis mater Ecclesiæ, quæ fideles, vt filios à se genitos foaet, & vt patris genitrix pro illis apud Dominum interpellat. Subueniunt Prelati, dum tentationes aperiant, remedia ad pugnandum, & vincendum tanquam arma, conferunt, & vitæ rectè instituendæ documenta præcibunt. Iuuant proximi tam maiores, quam æquales, seu minores, dum vel bono exemplo ad bellum, & victoriam quarendam mouent, vel casibus, & pœnis, quas ob sua peccata commeriti sunt, à similibus peccatis auertunt. Dominus quoque per se, aut per Angelos sanctos terret, & refrænât daemones, & ligat, ac veluti compedibus tenet (sicut Angelus Raphael ligauit daemoneum in deserto superioris Ægypti) ne nobis nocere valeant. Fugat etiam illos, vt saltem ad tempus à tentatione desistant, quo nos vires resumamus, & ad iterum pugnandum roboremur. Tribuit præterea nobis gratiæ ac virtutum incrementum, vt deinceps facilius tentationibus reluctemur; iuxta illud Pauli: Et faciet cum tentatione prouentum, vt possimus sustinere.] Iam ipse bonus Dominus intellectum nostrum illuminat, vt versutias inimicorum, & qualiter sit eis resistendum intelligamus. Iam timore sollicitat, vt succumbere, & vinci, & spoliari, & vulnerari maximè formidemus. Iam contemptibili forma hostem demonstrat, vt audacius, & animosius suæ impugnationi resistamus. Sic aggressus est Euam in forma serpentis, & magno Antonio visus est in forma pueri nigerrimi, vt ex eius vase, vt inquit Gregorius, homo cognosceret, qualis esset qui intus habitaret. Suntne plura subsidia à benignissimo adiutore concessa? Ita sanè. Nam ipse tentatos consolatur in ipso impugnationis ardore, quod aduertens Paulus ait: Benedictus Deus, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra,] ne impulsu incurfionis victi succumbant.] Ipse tranquillitatem affert,] & imperat vèis & mari] vt quiescant, & post tempestatem tranquillum facit, & post fletum exultationem infundit.] Ipse mentem erigit, confortat, atque corroboret, vt alacriter pugnet, & tentationis molestiam, vt magni lucris spiritualis occasio nem admittat. Supponit ille manum suam ne col-

lidamur:] Suscipit confugientes ad se, ne pereamus, & molestiis corporis tangit, vt à vitiiis animæ liberemur.

Quis iam tantis auxiliis fultus non respiret? Quis non se aduersus aduersarios erigat? Quis non de felici atque plenissima victoria confidat? Tentari quidem permittitur, non vt cadat, sed vt ex pugna meritum sibi conquirit: & ideo tot modis inuatur, vt diuitiis spiritualibus cumuletur. Hoc enim est, quod Dominus ait per Isaiam: Ad punctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parum à te, & in misericordia sempiterna misertus sum tui.] Ad modicum tempus derelinquit nos Dominus, non quia auxilia sua subtrahat, sed quia, vt pugnemus, & erga ipsum fidelitatem ostendamus, suam præsentiam occultat. At statim accedit, & nostras cogitationes dispersas, & affectiones vi tentationis dissipatas recolligit, & in se conuertit. Quasi indignans & irarus se habet, dum ad momentum quasi dormit, nec nostros fletus aut deprecationes exaudit: sed statim miseratione sempiterna, cuius scilicet fructu in æternum proficemur, nobis timentibus & vacillantibus se offert, & ab aduersario, cuius faucibus glutiebamur, benignè defendit. Omnia in bonum nostrum ordinat, qui, vt inquit Gregorius, sanctos suos veniendo adiuuat, derelinquendo probat, donis firmat, & tribulationibus tentat. Si igitur, o anima mea, tam forti, ac fideli adiutore in tentationibus roboraris, quare mœrore contraheris? Nunquid rex non est tibi, aut consiliarius tuus perit, quia comprehendit te dolor sicut parturientem? Quare tristis es anima mea? & quare conturbas me?] Imò spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi; salutare vultus mei, & Deus meus.] Dum illum sanè confiteor, & laude ac oratione meum refugium agnosco, salutare meum, quod faciem tristem ac contractam exhilarat, & Deum omnipotentem & omnia mala, licet inuitabilia auertentem experior.

Isa. 54. 7.8.

Greg. 20. mor. c. 19.

Michas 4. 9. Psal. 42. 5.

Tentationibus resistendum esse ob magnas utilitates, quas anima ex victoria decerpit.

CAPVT VIII.

POSTREMVM quod ad fortiter dimicandum, milites solent accendere, & ad victoriam procurandam animare, præmium est, quo solent strenuè pugnantes & vincentes cumulati. Quod certè tentationibus reluctanti, & eas vincenti non deesse certissimum est. Si enim reges terreni suos milites vincentes premio afficiunt, cur Rex celestis in immensum largior iustos suis hostibus reluctantes, eosque deficientes non dicit atque coronet? Si natura ipsa res sensu, ac ratione carentes, dum sua contraria superant, sine mercede esse non patitur, & ignem, exempli gratia ligna vincentem audanger, & eorum materia efficit maiorem, & fortiorem, quare naturæ, & gratiæ author homines liberi arbitrij compotes, qui gratia induti liberè delicias respuunt, & de hostibus gloriosè triumphant, sine premio & mercede relinquunt? Angeli quidem sancti aduersus malos invidiosq; pugnauerunt, & statim mercedè victoriæ, felicitatè, ac summi boni possessionè acceperunt. Ac ideo obiecta victoriæ illa vox exultationis insonuit: Nunc facta est salus, & virtus, & regnū Dei nostri.] Quare homines Angelis

Apo. 12. 10.

Dion. lib. de remedijs tentationum. art. 25.

Act. 7. n. 55.

Gen. 3. 15.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

Gen. 3. 1.

Greg. 17. mor. c. 20.

XIV.

2. Cor. 1.

XV.

Matth. 8. 26.

Tobia 3. 22.

XVI.

XVII.

Psal. 26. 24.

victoria similes, & interdum fidelitate pares, & sibi metipsis, ac hosti domestico, scilicet canis repugnantes, sine premio, atque corona permanent: Id sane, nec diuina bonitas sustinet, nec conditoris largitas feret, nec rectissima æqui agonothera iustitia permittet. Habent igitur iusti vincentes præmium, & illud maximum atque præcipuum: de quo Apostolus ait: Id quod in præsentis est momentaneum & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis.] Leuissimum laborem immensum gloriæ pondus, & breuissimam molestiam sempiterna consolatio repensat. Ad eò vt nullo modo sint [condignæ passionis huius temporis ad futuram gloriâ, quæ reuelabitur in nobis.] Illæ namque satis exiguæ sunt, tum afflictione, tum diuturnitate, si cum premio in nobis manifestâdo conferantur. Quòd si præmia terrena nullius ferè momenti, & post ictum oculi desitura, labores magnos & intolerabiles reddunt faciles & suauis; cur præmium cœlestis semper duraturum, laborem tentationum à molestia non eximat, & ingens vincendi desiderium non inducat? Nam si illa præmia dubia sunt, & sæpe, aut iniustitia, aut impotentia principum denegata, aut immatura morte laborantium erepta, certè tentationis mercedem, neque æquissimus iudex ac omnium potentissimus moderator auferet, nec temporalis mors ab iis, qui post mortem capaces sunt præmij, quod meruerunt laborando, præripiet.

Bona verò, quæ tentationes afferunt, non in solo premio, quod post hanc vitam decernendum nobis est, sed in multis aliis ingentis profectò pretij consistunt. Quæ breuiter hic recensenda sunt, non tantum vt ad victoriam accendamus (sine qua tentationes non profunt, immò nimis obsunt profectibus nostris) sed vt etiam tentationes ipsas, id est, impugnationes, quibus tamen pro posse resistimus, bona nostra, (quia seminaria bonorum) esse putemus.

I. Tentatio ergo tentatum illuminat, tum vt seipsum, ac infirmitatem virium suarum, ac qualitatem sui profectus agnoscat, tum vt discat quomodo aliis afflictis & tentatis medeat. Anima quidem tentatione illuminatur & eruditur: vnde vbi nos habemus apud Ieremiam:] Erudite Ierusalem:] Septuaginta habent: Per omnem dolorem & flagellum, erudieris Ierusalem,] ne fortè recedat anima mea à te.] Quia flagella tribulationum, & molestia tentationum nos erudiunt, vt de nobis ipsis modeste sentiamus, ne à Domino ob superbiam relinquamur. Et Isaias ait: Veruntamen sola vexatio intellectum dabit auditui.] Ac rursus alio loco: Domine in angustia requisierunt te, in tribulatione murmuris doctrina tua eis.] Tentationis enim vox ad modum tonitruum nos exulscitat, vt vocem Domini, id est, instinctum eius audiamus: in angustia discimus nos impotentes esse, & curamus Deum adiutorem requirere, & tentatione pressi, in qua nec mustitare quidem audent, scimus virtutis doctrinam comparare. Huius qualitas, atque imbecillitas manifestè tentationis impulsu detegitur, & qualis sit ab ipso tentato & aliis cognoscitur. Vnde Iob ait: quòd dum increpat aliquem per dolorem, in lectulo, id est tentatione pulsato, omnia ossa eius, id est virtutes, marcescere facit.] Sæpe enim anima, vt Gregorius ait, alicuius boni sibi conscia cum virtutes suas sibi ad memoriam reuocat, quadam delectatione pascitur, & quasi gratulatione propria plenitudinis impinguatur. Idcirco bene dicitur, quòd tentatione pulsante marcescunt ossa: quia dum propria infirmitas tentatione interrogante cognoscitur, omnis illa nostrarum virium velut pinguis,

A viridi (que gratulatio subito anxietatis maiore siccat: & qui nos alicuius esse momenti bona nostra pensando credidimus, pulsati paulo amplius, perituros nos iam iamque formidamus.] Homo autem suam imbecillitatem expertus, & non ex viribus propriis, sed ex misericordia Domini salutem consequutus, didicit in seipso aliis compati, didicit tentatos nullo modo contemnere, didicit pro eorum remedio, sicut & pro sui medela Dominum exorare, didicit eadem plagis conueniens remedium adhibere, & lapsos, ac in limo profundi defixos erigere. At qui non est tentatus, quid scit? vt inquit Ecclesiasticus, ac si diceret, nihil scit. Sed vir in multis expertus cogitabit multa, quibus aliis possit mederi, & qui multa didicit, enarrabit intellectum,] id est, pro re nata, consilia aptissima ministrabit.

B Tentatio etiam tentatum multipliciter purgat. Nam purgat illum à peccatis præteritis, quæ sicut praua delectatione contraxit, ita diligenti insurgentium tentationum repulsa dimittit. Purgat à vitiis, quibus dum quis resistit, eorum vim sibi dominandi retundit. Purgat à præsumptione, cum sciat homo, quòd victus occumbet, si de sua virtute, aut de adepta mentis sanctitate præsumit. Purgat à iactantia, quia dum quis videt se beneficio Domini à laqueo iniquitatis ereptum, non in seipso, sed in Domino gloriatur. Purgat à stultitia & insipientia, quoniam tentatio facit hominem cautè incedere, seipsum plusquam alium aduersarium timere, & omnem occasionem labendi declinare. Ecce excoxite, dicit Dominus, sed non quasi argentum elegeris te in camino paupertatis.] Nam sicut metalla igne, ita mentes nostræ tentatione purgantur. Non tamen quasi argentum mundatæ sunt, quoniam argentum igne omnino ab scoria fecernitur, anima verò in hac mortalitate posita, nunquam, ita vt nec nauum contrahat, ab omni imperfectione mundatur. Et Ecclesiasticus ait: In igne probatur aurum,] id est ad mundiciam reducit, [homines verò receptibiles,] id est digni vt à Domino recipiantur, purgandi sunt [in camino humiliationis.] Ecce [fornacem] Babyloniam, è qua, quos Deus sua protectione custodit, [ignis] non vrit, sed ipsorum immundiciam fœditatè que consumit.

C Tentatio hominem examinat, an Deo gratus & fidelis existat. Experimentum enim quoddam est, quo cuiusque amor in Deum fidelitæque cognoscitur. Si bellum ingruat, in quo subdit fideles regis, ab infidelibus & perduellionibus dignoscitur, nonne in hoc, quod hi aut fugiunt, aut se abscondunt, aut hostibus irruentibus adherent: illi verò pro rege fortiter ac pro patria decertant? Ita fideles Dei ferui sunt, qui resistunt tentationibus, qui hostes in se vincere, & à suis cordibus, quæ vrbes sunt Dei, eliminare nituntur: infideles verò & transfuge, qui à Dei legibus deficientes, dæmoni militare decernunt. Sic vt ergo Dominus dimisit gentes idòlis addictas in terra illa generi Abraham promissâ, [vt in ipsis experiretur Israel,] vtrum audiret mandata Domini, quæ præceperat patribus eorum per manum Moyse, an non:] ita & nunc affectus insurgere in seruis suis, & tentationes grassari permittit, vt eorum virtutem experiat. Impleturque illud sancti Davidis: Exaudiui te in abscondito tempestatis, probaui te apud aquam contradictionis.] Aqua enim contradictionis, id est, tentatione probat, cuius indicium & quidem magnum est, quòd cum pene obruti sumus, nostram orationem auscultat. Amicitia quidem humana tentatione probantur: vnde in Ecclesiastico scriptum est: si possides ami-

E cum,

2. Cor. 4. 17.

Roma. 8. 18.

Ierem. 6. 8.

Isa. 28. 19.

Isaia 26. 16.

Iob 33. 19.

Greg. 23. mor. c. 16.

Ecc. 34. 9.

II.

Isaia 48. 10.

Ecc. 2.

Dan. 3. 50.

III.

Indic. 3. 4.

Ps. 80. 8.

Eccles. 6.
7. & 8.

cum, in tentatione posside eum, & ne facile credas ei. Est enim amicus secundum tempus suum, & non permanebit in tempore tribulationis.] Eadem autem est cum Deo nobis inita amicitia probatio. Neque enim ille verbis nostris facile crecit, quibus illum vocamus Dominum, & nos ipsos suos amatores predicamus, sed omnino vult, ut bona opera, & precipue tentationes fideliter sustentata hunc amorem ostendant. Si enim in tempore nostro, id est, in tempore, quo omnia nobis ridet, & desideris blandiuntur nostris, in amore perliterimus, & in tempore Domini, id est, in tempore aduersitatis, quo vniuersa nos expilant, & vndique iactant, ab eo defecerimus, satis nos amicos fictos demonstramus, & imitatores iniqui, de quo canit Sanctus Dauid: Confitebitur tibi, cum benefeceris ei.]

Psal. 48.
19.

IV.
Iustitia in ligno
vita, 172-
8. de pa-
tien. c. 4.

Tentatio a peccato praeseruat. Quod Laurentius Iustinianus aptissimo limili, ex his, quae quotidie manu tenimus, petito, confirmat. Sicut caro, inquit, si sale non aspergitur, quamuis sit magna & precipua, corrumpitur: ita & anima nisi tentationibus assiduis saluatur, continuo resoluitur & relaxatur. Per ipsa nempe tentamenta anima negligentiae putredinem excutit, & in Spiritus viuacitate conferuatur.] O quantos vidimus modicis tentationibus a magnis periculis protegi, & tentatione quadam timoris, & corporali quadam ineptitudine a peste superbiae liberari! Qui nisi tentatione illa, tanquam frano tenerentur, ut equi effraenes & indomitii suis talentis superbirent, & in magna mala prouerent. Aduerte itaque medicinam, non solum contractis animi agri tudinibus medentem, sed etiam ab iis, quae iam iam imminebant manifeste seruantem, in quas nostra culpa incurrissemus, si non benigne nobis esset applicata. Idque significat Dominus, cum sub imagine plebis suae ad virum fidelem ait: Faciam enim consummationem in cunctis gentibus, in quibus dispersi te: te autem non faciam in consummationem: sed castigabo te in iudicio, ut non videaris tibi innoxius.] Illum quippe non facit Dominus in consummationem, cuius peccata in consummationem facit, & tentationum malagma a delictis perpetrands abducit. Cuius magni beneficij meminit Isaias, cum gratias agens cecinit: Confitebor tibi Domine, quoniam iratus es mihi, conuersus est furor tuus, & consolatus es me.] Hic non tantum ob consolationem sibi datam, sed ob iram quoque, in seipsum exercitum, Domino confitetur, & merito, quoniam si consolatio mentem delinuit, ira sanauit; si consolatio spem dedit, ira, qua puniti sumus, peccatum auerit. Ac propterea bene possumus canere cum Dauide: Laetati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti; annis, quibus vidimus mala: Inam humiliatio tentationis exaltationem inuexit, & aduersitatum inspectio a peccatis auellens, prosperitatem reportauit.

Ierem.
30. 11.

Isaia 12.
1.

Psal. 89.
15.

V.

Isaia 38.
14.

Tentatio propriam fiduciam filiam superbiae pellic. Qui enim tentationes sentit, manifeste experitur, quam impotens sit ad resistendum, nisi Domini auxilium adiuuetur. Quare cum Ezechia clamare compellitur: Domine vim patior, responde pro me.] Considera sancti regis affectum. Sicut enim rudis discipulus cuiusdam eruditioris argumento ligatus, de se ipso diffidit, & voce, aut oculis magistri astantis opem exposcit: ita pius rex carnis infirmitate constrictus, qua daemones arguta signata est, nesciens se ab illis nexibus extricare, rogat Dominum, ut pro se elingue ac ignorante respondeat. Idem profecto iustus saepe facit, qui tentatione peritus, & iam robore eius suam imbecillitatem expertus, salutarem desperationem concepit, & se in firmam diuini adiu-

A
torij spem exigit. Clamaturque: Erue a framea Deus animam meam, & de manu canis vnica meam. Salua me ex ore leonis, & a cornibus vnicorum humilitatem meam.] Hanc vtilitatem expressit Gregorius in hunc modum: Plerumque dum fecundum virtutum fructus reddimus, dum continua prosperitate pollemus, aliquantulum mens erigitur, ut a semetipsa sibi existere bona, quae habet, arbitretur. Quae nimium bona antiquus hostis malitiose attrahere appetit: sed haec tentari Deus non nisi benigne permittit: ut dum mens tentatione pulsata, in bonis, de quibus gaudebat, concutitur: imbecillitatis suae debilitate cognita, in spe diuini adiutorij robustius solidetur. Fitque mira dispensatione pietatis, ut vnde malignus hostis tentat, ut interimat, inde misericors conditor hoc erudiat, ut viuat.]

Psal. 21.
21. 22.

Greg. 2.
mor. cap.
25.

B
Tentatio sanctum feruorem immittit. Quod enim in humanis periculis euenit, ut malum imminens solitudinem ingerat, idem in tentationibus euenire solet: ut scilicet impugnatus timeat, & formidine tactus, bona, quae iam habet & aduersarius surripere gestit, sollicitus cautiusque custodiat. Et sicut vir fortis, quem subito alij aggrediuntur, omnes vires colligit, ut resistat, & tanto animosius pugnat, quanto se immunem conseruare desiderat: ita suae salutis spiritualis amator, tunc purius & feruentius viuat, cum se conspicit ad peccatum impelli. Fortiores nos tentamenta faciunt, inquit Chrysostomus, persuadentque familiarissimos Deo fieri. Qui enim imminere sibi cernit inimicum, maiori ad illum currit desiderio, qui se ruere possit. Ita ferè infantes pueri, cum quid horrendum viderint, ad matrem sinus protinus fugiunt, illarumque prendentes vestes eis se tuentur & protegunt.] Hunc sane tentationis fructum significat Dominus per Oseam, dicens: In tribulatione sua manere confurgent ad me: Venite, & reuertamur ad Dominum, quia ipse cepit, & sanabit nos: percutiet, & curabit nos.] Qui in tranquillitate positi vsque ad multa diem dormiebant, tentati manere, & satis tempestiue confurgunt. Qui securi sola temporalia tractabant, periculis circumsepti, se murò ad quaerendum Dominum cohortantur, ut quem agnoscent tribulationis datorem, etiam depulsorem & liberatorem persentiant. Et Dauid ait: Multiplicatae sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt.] Vnde multiplicatae sunt non ad perniciem, ait Augustinus, sed ut medicum desiderarent. Et post multiplicatas infirmitates accelerauerunt, ut sanarentur. Ac alio loco idem Propheta: Cum occideret eos, quaerebant eum, & reuertebantur, & diluculo veniebant ad eum.] Tentatio ergo accelerare facit, oscitantiam & focordiam reuocit, & ad solitudinem ac feruorem inducit.

VI.

Chrysost.
lib. de pa-
nit.

Osee 6. 1.

C
Tentatio a superbia animam liberat, & eam se ignorantem humiliat. Homo namque semetipsum ignorat, & maiorem virtutum cumulum se habere aestimat: tentatio vero virtutes attrahens, hanc ignorantiam, & superbiam ex ea manantem excludit, dum virtutem pene deiicit, & quam modica & infirma sit, deregit. Et certe (ut aliquo exemplo utar) vidi ego aliquos in dignitate positos, & ab omnibus honoratos; qui existimabant honorem illum a se esse contemptum, & intus in cordibus suis se humiles esse iactabant, & exterius vitam priuatam, & dignitatis abiectionem suspirabant: postea vero dignitate ac honore priuati, manifeste cognouerunt, se ventum illum popularem amasse, & ex dignitatis depositione magnam tristitiam concepisse. Hos & alios similes tentatio humiliat, & ad discenda virtute, cuius se magistros praedicabant, ut tyrones instigar, Atque hanc ob causam tentationes a Domino saepe

Psal. 15.
4.

Psal. 77.
n. 34.

VII.

D
E
torij spem exigit. Clamaturque: Erue a framea Deus animam meam, & de manu canis vnica meam. Salua me ex ore leonis, & a cornibus vnicorum humilitatem meam.] Hanc vtilitatem expressit Gregorius in hunc modum: Plerumque dum fecundum virtutum fructus reddimus, dum continua prosperitate pollemus, aliquantulum mens erigitur, ut a semetipsa sibi existere bona, quae habet, arbitretur. Quae nimium bona antiquus hostis malitiose attrahere appetit: sed haec tentari Deus non nisi benigne permittit: ut dum mens tentatione pulsata, in bonis, de quibus gaudebat, concutitur: imbecillitatis suae debilitate cognita, in spe diuini adiutorij robustius solidetur. Fitque mira dispensatione pietatis, ut vnde malignus hostis tentat, ut interimat, inde misericors conditor hoc erudiat, ut viuat.]

2. Corin. 12. n. 7. Berni. ser. 54. in Cant.

Tob. 28. n. 25. Greg. 19. mor. c. 5.

Thorens. 3. 1.

Psal. 93. 17.

VIII.

1. Reg. 18. 1.

Tob. 5. 13.

Greg. 6. mor. cap. 16.

Deut. 32. 13.

esse permillas docet aperte Paulus, dum de se ipso dicit: Ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meae. Interdum subtrahitur gratia, inquit Bernardus, non pro superbia, quae iam est, sed quae futura est, nisi subtrahatur. Habes huius rei euidens testimonium de Apostolo, qui stimulos carnis suae sustinebat inuitus, non quia extolleretur, sed ne extolleretur. Et hoc putat Gregorius significatum illis verbis Iob, quibus de Domino dicit: Et aquas appendit in mensura. Quia sancti ipsi, inquit, qui sancto subleuant Spiritu, ad summa rapiuntur, quandiu in hac vita sunt, ne aliqua elatione superbiant, quibusdam tentationibus reprimuntur: ut nequaquam tantum proficere valeant, quantum volunt, sed ne extollantur superbia, fit in eis ipsarum quaedam mensura virtutum. Id sanctissimus doctor exemplo Heliae & Pauli confirmat, & post multa ad sanctum Apostolum sermonem conuertens ait: O Paule in caelo iam Iesum conspicias, & in terra adhuc hominem fugis? In Paradisum duceris, secreta Dei verba agnoscis, & adhuc a Satanae Angelo tentaris? Vnde sic fortis, ut ad caelestia rapiaris? Vnde sic infirmus, ut in terra hominem fugias, & adhuc a Satanae Angelo aduersa toleres: nisi quia ipse, qui te subleuat, rursus subtilissima te mensura moderatur, ut & in miraculis tuis nobis praedices virtutem Dei, & rursus in timore tuo reminisci nos facias infirmitatis nostrae? Hae ille. Merito igitur dixit Ieremias: Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius. Cum enim virga tentationis percutimur, tunc nostram paupertatem & infirmitatem aspicimus. Cum nos ad resistendum infirmos, ad reicienda vana & turpia debiles, ad iram, & alios immoderatos affectus pronos consideramus, tunc humilitatem & contemptum nostri concipimus. Tunc si victores euaserimus, pleno corde clamamus: Nisi quia Dominus adiuit me, paulo minus habitasset in inferno anima mea: & ei, non nobis victoriam ascribimus. Cum autem sit omnis virtutis fundamentum humilitas, certe eo ipso tentatio alacriter esset sustinenda, quod ad humilitatem impellit.

Tentatio amorem Domini nobis conciliat, & ad diligendum eum, a quo amati sumus, & ad desiderium aeternorum eluscat. Nonne post pugnam, atque victoriam Dauidis de Philistaeo consecutam, anima Ionathae conglutinata est animae Dauid, & dilexit eum Ionathas quasi animam suam? Ita profusus Christus filius Regis aeterni, nos pugnantibus benignè aspicit, & vincentes diligit, & magno affectu cordis amplectitur, quasi pupillam oculi sui. Amat ille quos propter se mundi delectabilia despiciere, & desideria carnis abnegare animaduertit. Et iuxta illud Iob: Bestiae terrae pacificae erunt tibi, tentationes quasi feras in nos missas pacatas nobis sentimus, cum ex illis diuinum amorem, & caelestia desideria comparamus. Nam, ut Gregorius ait: Hostes callidi, dum insidiantur, affligunt, sed afflicta mens tanto magis ad aeternam patriam reditum diligit, quanto in hoc arduo exilio laboriosius viuit: & verius se gratiae sui adiutoris humiliat, cum contra se insidias hostium acriores pensat. Terrae ergo bestiae Electis pacificae fiunt, quia maligni spiritus, cum bonorum corda aduersantes deprimunt, haec nolentes ad amorem Domini impellunt: Resplendet itaque in hoc sapientia Dei, quae ita res suorum electorum disposuit, ut suggerent mel de petra, oleumque de saxo durissimo, ut scilicet ex duritia tentationum dulcedinem amoris haurirent, & ex eo, quod a caelo auoca-

A re nititur, caelestia desideria suscitarent.

Tentatio veras diuitias, id est, virtutes auget, & animas supernis donis multiplicat. Nam & filij Israel persecutione crescebant; unde scriptum est: Quantoque opprimebant eos, tanto magis multiplicabantur & crescebant. Ita Ecclesia tribulatione succreuit, & similiter quaelibet anima iusta, tentationibus impetita suarum opum accessionem facit. Quod & in pugna Dauidis cum Philistaeo adumbratum est. Dicitur enim illi: Virum, qui percussit eum, (scilicet Philistaeum) ditabit Rex diuitiis magnis, & filiam suam dabit ei, & domum patris eius faciet absque tributo in Israel. Sic iustum tentatum, aduersarioque vincens Deus meritis datur, gratiae sponsa leuissima iungit, & a tributis, quae duro exactori, scilicet diabolo exolebat, eximit. Audi ex Deuteronomio, quantas diuitias tentatio afferat. Afflixit te penuria, inquit, & dedit tibi cibum Manna, quod ignotabas tu, & patres tui: ut ostenderet tibi, quod non in solo pane viuat homo, sed in omni verbo, quod egreditur de ore Dei. Putabas, quia solus panis consolationis reficeret, at in medio tentationis constitutus, alio pane suauissimo pastus es, nempe tentationis fructu, qui dulcius sapit & magis roborat. Et expertus es quod omnipotens Dominus non solo pane, id est, consolatione & dulcedine pascit, sed etiam omni verbo, id est, tentatione sustentat. Quid enim prohibet, si tentationem quodcumque verbum, aut omne verbum appellemus, quae omnia supplet? si quidem ad omnes virtutes exercendas instigat.

Planè Dominus operit caelum nubibus, & parat terrae pluuiam. Nam sicut nubes feminaria sunt pluuiarum, quae terram fecundat, & omnes fructus frumentaque prognerat, sic tentationes caelum, nempe iustam animam operientes, pluuiam gratiae meritorum procreatricem insundunt. Ne ergo putemus nos a tentatione bonis spoliari, quia potius donis caelestibus opibusque vestimur. Illa animam prouocat, ut sicut taurus prouocatus, in diabolum ardentior & robustior existat. Illa spiritum premit, ut, sicut ignis flatu pressus, excrescat. Illa profectibus obstat, ut sicut aqua rupto obstaculo, sic anima victa tentatione velocius in perfectionem fluat. Quare merito dicit Paulus: Quod Dominus facit cum tentatione prouentum, quia saepe tentatio ad meritum & augmentum proficit, cum tamen prosperi successus officiat. Hoc enim significat Gregorius, cum ait: Seclusum quippe ab internis gaudiis genus humanum, exigente culpa mentis oculos perdidit, & quod meritorum suorum passibus graditur, nescit. Saepe enim gratia est donum, quod iram deputat: & saepe diuinae distinctionis ira est, quod gratiam deputat. Nam plerumque gratiam aestimat dona virtutum, & tamen de eisdem donis elatus corrui. Plerumque velut iram metuat aduersa tentationum, & tamen eisdem tentationibus pressus, ad virtutum custodiam cautiore exurgit. Hae ille. Qui & optime explicat, quo pacto homo ex aliqua gratia gratis data, quam vehementer optauerat, soleat corrumpere, & ex aliqua tentatione ad augmenta virtutum eleuari, ut sciatur Dominum iuxta illud Iob:

Si venerit ad me, non videbo eum, & si abierit, non intelligam; interdum prosperitatis dono a nobis discedere, & tentationis flagello venire. Tentatio igitur magna est causa diuitiarum, quae non sola Dei dona afferat, sed etiam ipsum auctorem donorum, in quo est omne bonum accersit.

Tentatio virtutes iam adeptas notificat. Idque significauit Dorotheus, dicens: Sanctos viros passos esse, vel

I. X.

Exodi 1. 12.

1. Reg. 17. 25.

Deut. 8. 3.

Psal. 146. n. 8.

1. Corin. 10. n. 13.

Greg. 9. mor. c. 7.

Tob. 9. n. 11.

X.

Dorothei.
doct. 7.
post med.

Dent. 13.
n. 3.

Greg.

XI.

Apocal.
3. 11.
Galat. 2.
9.

Athanas.
in vita
Antonij.

XII.

Psal. 49.
15.

Iudith.
16. n. 16.
17.

XIII.

Hebra. 4.
15.

Martini.

ob Christi Iesu nomen, vel ut virtutes suas ad multo-
rum utilitatem in lucem ederet, vel ut premium
suum maius apud Deum fieret. Tentat itaque nos
Dominus, ut sciat, id est, scire faciat, virum diligamus
eum, an non. Nemo enim se in pace callet, nemo se
in tranquillitate cognoscit, & quantæ sint militis vi-
res, quanta dexteritas præliandi, non tentorium sed
pugna notificat. Quare mira nobiscum dispensa-
tione agitur, inquit Gregorius, ut mens nostra non
nunquam pulsatione culpæ feriatur. Nam esse se
magnarum virium vel virtutum homo crederet, si
nunquam earundem virum defectum intra mentis
arcana sentiret. Tentationes ergo & labores adue-
niant, ut virtutum fortitudinem aut infirmitatem
aperiant.

Tentatio animam vincentem magnificat. Quo-
niam sicut reges terreni duces suos, qui hostes deu-
ciunt, solent gloria, & triumphis honorare: ita Do-
minus milites suos diabolum, & mundum & carnem
prostermentes, consuevit ad magnum honorem ef-
ferre. Cuius promissio est in Apocalypsi: Qui vi-
cerit, faciam illum columnam in Templo meo. Sicut
enim Apostoli vocantur Ecclesie columnæ, quia alij
fideles, tanquam maiores ipsos suspiciebant, & eis
semetipsos quasi fulcimentis sustentabant; ita
Dominus tentatos, & nunquam prostratos columnas
aliorum facit, quia in minoris cordibus ad magnum
honorem euehit, & eorum consiliis, & orationibus
infirmitatem imbecillitatem suffulcit. Antonio san-
cti ob tentationum victoriam perpetuus honor pro-
missus est: cui saluator noster dixit, narrante Athana-
sio: Quia dimicando viriliter non cessisti, semper
auxiliabor tibi, & faciam te in omni orbe nomi-
nari.

Tentatio Deum glorificat, qui dum nostræ pusil-
litate curam habet, suam immensam bonitatem ac
misericordiam exerit, dum nos magnos facit, suam
magnitudinem & gloriam ostendit. Inuoca me, ait,
in die tribulationis; eruum te, & honorificabis me.
Ex hoc enim quod Deus nos adiuvat, suus in nobis,
& in aliis eius providentiam aspicientibus, honor ac-
crescit. Tunc liberati cantamus cum populo Israel,
liberatrice Iuditha: Adonai Domine magnus es
tu, & præclarus in virtute tua, & quem superare ne-
mo potest. Tibi seruiat omnis creatura tua, quia
dixisti, & facta sunt, misisti spiritum tuum, & creata
sunt, & non est qui resistat voci tue. Ostendit se Do-
minus planè potentem & insuperabilem, dum via
sola voce, vno tantum verbo, quod intus loquitur,
animam tristem exhilarat, inquietam sedat, & adue-
niente in eam latenter spiritu suo, immixtas ab aduer-
sario tenebras dissipat.

Tentatio Christo nos assimilat: qui in hac vita no-
bis exemplum exhibens, sponte tentationes susti-
nit. Non habemus pontificem, inquit Paulus, qui
non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum
autem per omnia, pro similitudine absque peccato.
O magna iustorum consolatio! Pontificem ac pa-
storem habent, qui præterquã quod Deus est omnia
sciens, & nostræ infirmitati per benignitatem con-
descendens, etiam homo est oculis misericordie: &
compassionis tentatos respiciens, quoniam omnes
tentationes expertus est. Tentatus per omnia, id
est, ut interpretatur Anselmus, per omnia tentatio-
num genera, quia in illa triplici tentatione, qua de
diabolo triumphauit, omnis tentatio continetur.
Tentatus (inquam) fuit pro similitudine, id est secun-
dum illam naturam, quam à nobis traxit, nunquam
tamen superatus; quare ex tentatione non defectum
induit, sed secundum scientiam experimentalem vi-

A feera misericordie suscepit. Nac solum semel ten-
tatus est, nam consummata tentatione, diabolus
recessit ab eo usque ad tempus, ex quo intelligimus
postea reuertisse. Qui enim in deserto occultè ten-
tauerat, postea, ut ait Ambrosius, appetit eum aggressus
est, vel, ut Theodoretus ait, qui in deserto ad
voluptatem incitauit, in cruce immoderatam tristi-
tiam ingessit: vel tandem, ut Maximus annotauit, qui
per obiectionem gloriæ, & diuitiarum voluit Chri-
stum ab amore Dei auellere, postea conatus est per
odia, & iniurias Pharisæorum ab amore proximi se-
parare. Si Dominus vitam habuit tentationibus
molestis que refertam, liquet, quia homo tentatio-
num sustentator & victor, Christus suam vitam assi-
milat.

B Tentatio animam consolatur atque tranquillat,
vnde & Sara sponsa futura iunioris Tobie, optimè in
sua deprecatione dixit ad Dominum: Non delectaris
in perditionibus nostris, quia post tempesta-
tem tranquillum facis, & post lacrymationem & fle-
tum, exultationem infundis. Nec tantum post ten-
tationem, sed & in ipsa tentatione adest nobis conso-
lacio; quoniam dum tentati pugnamus, in intimis
nostris lætitiã quandam experimur, ex eo, quod
pro Deo patimur, & nos illi fideles aspiciamus, licet
in eo, quod in nobis crassius & externus est, dolorem
& molestiam sentiamus. Idque indicant illa verba
Domini: Sed tristitia vestra conuertetur in gaudium:
non in gaudium breue, sed æternum; nam gaudium
vestrum nemo tollet à vobis. Et Paulus: Super-
abundo gaudio in omni tribulatione nostra. Inef-
fabilem magnificentiam Christiane veritatis, quæ
non solum in prosperitate, sed in tribulatione quo-
que, & tentatione gaudium habet, & gaudium quod
superabundet, quod nos expleat, & sufficiat pro aliis
consolandis, qui in aliqua pressura sunt.

C Tentatio alios edificat; & sepe hanc ob causam,
eam Dominus insurgere & molestare permittit, ut
proximis nostris patientiæ, & fidelitatis exempla pro-
ponat. Hoc enim est quod in libro Tobie dicitur:
Hanc tentationem ideo permisit Dominus
euenire illi, ut posteris daretur exemplum patri-
entiæ eius, sicut & sancti Iob. Et quidem cum ali-
orum tentationes audimus aut legimus, & eorum
gloriosas victorias consideramus, non parum ad simi-
liter pugnandum accendimur, & de nostra pusillan-
imitate, qua parum resistimus, aut de misero casu, quo
succubimus, non parum erubescimus. Fitque tenta-
tio reiecta ipsi tentato meritum & nobis exemplum.
Atque ex illo tanquam ex præceptore discimus, quo
pacto in posterum resistamus. Exemplum accipite
fratres, inquit Iacobus Apostolus, exitus mali, id est,
afflictionis sustinendæ, laboris, & patientiæ, prophe-
tas, qui loquuti sunt in nomine Domini. Ad hoc
enim tentati sunt, ut nos ex illis accipiamus quomo-
do oporteat tentationi resistere. Ecce beatificamus
eos, qui sustinerunt: sustineamus igitur, ut per susti-
nentiam beatitudo nobis accedat.

D Tentatio denique tentatos afflicto sique coronat.
Nô coronabitur, inquit Paulus ad Timotheum scri-
bens, nisi qui legitime certauerit. Et Iacobus ait:
Beatus vir, qui suffert tentationem, quoniam cum
probatus fuerit, accipiet coronam vitæ. Et in libro
Tobie: Hoc pro certo habet omnis qui colit,
quod vita eius, si in probatione fuerit, coronabitur.
Historia certè Cononis Abbatis apud Moscum Eui-
ratum, hoc, quod dicimus, pulchre confirmat. Is
enim cum à suo monasterio discessisset, ne puellam
speciosissimã baptizaret (nam erat presbyter in mu-
nere baptizandi, ex obedientia prælati occupatus) &

Lucæ 4.
13.
Citat. D.
Thom. in
catena.
Luc. 4.

XIV.
Tobie 3.
22.

Ioan. 16.
n. 20.
n. 22.
2. Cor. 7.
4.

XV.

Tobie 2.
12.

Iacob. 5.
11.

XVI.
2. Tim. 2.
n. 5.
Iacob. 1.
n. 12.
Tobie 3.
22.

In Prato
Limona
170. c. 3.

hac occasione stimulum carnis tentantis sentiret, obuium habuit sanctum Iohannem Baptistam, qui in visione illi apparens, ter ipsum signo crucis signauit, & statim dixit: Crede mihi, presbyter Conon, volebam te pro hac pugna mercede donari, sed quia non vis, ecce abstuli à te hoc bellum, mercede autem huius operis carebis.] Tentatio ergo coronam parat, quæ soli victoriæ promissa est, hanc autem quis sine pugna obtinebit? Certè nullus: vt enim dixit Leo Papa: Nulla sunt enim sine tentationum experimentis opera virtutis, nulla sine perturbationibus fides, nullum sine hoste certamen, nulla sine congressione victoria. Vita hæc nostra in medio insidiatorum, in medio præliorum est; si nolumus decipi, vigilandum est, si volumus superare, pugnandum est.] Tentatio cursus est, quem qui diligenter confecerit, ad mercedem destinatam perueniet.

Has omnes vtilitates & alias innumeras, quæ passim à patribus explicantur, virtute tentatis affert, sed tentatio victa, & per gratiam Domini proculcata: nam si nos tentatione illidamur, non hæc bona, sed opposita mala consequemur. Tentatio enim vincens & turpans animam, non eam illuminat, sed obscurat: non purgat, sed sordat: non fidelem Deo, sed infidelem monstrat: non præseruat, sed in malum præcipitat: non fiduciam in Domino, sed desperationem immittit. Tentatio, quæ animam superat, segnitiam efficit, non feruorem infundit: pusillanimitatem, non humilitatem affert: pudorem, non amorem accendit: egestatem, non diuitias operatur: vitia, non virtutes notificat. Hæc non facit nos magnos, sed ostendit fidelitatem & amore pusillos: non Deum glorificat, sed ad indignationem prouocat: non Christo à quo discedimus, sed diabolo, quem peccando imitamur, assimilat. Hæc tandem animam peccantem cõtristat, alios casum scientes scandalizat, & præripit promissam victoriæ coronam. Quod si quis aliquam vtilitatem ex tentatione eum vincente, decerpit, non eam peccatum confert, quod malum est & fons omnium miseriarum, sed Dominus, qui summè bonus est, & ex malis bona elicit, ex casu nostro occasionem capiat, vt sicut nos pro bonis mala, ita ipse pro malis bona retribuat. O tu igitur, qui spiritualem vitam colis, & in cælum conuersatione pergis, & virtutis gustu delectaris,] confortare, & esto robustus,] vt in præmium victoriæ coroneris.] Ad hoc enim tentari permitteris, vt in hac vita prædictas vtilitates capias, sine quibus vera virtus non subsistit, & vt in futura cum sanctis, & iustis hominibus tuarum victoriarum mercedem accipias. Intuere tentationem tibi permissam, vt beneficium Dei, & pro ea, tanquam pro beneficio gratias age, & eam diuina gratia adiutus, non in malum tuum, sed in profectum animæ victoria conuerte. Tunc intelliges illud: Transiuimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium;] quoniam igni concupiscentiæ, & aqua despectionis probatus, & illo igne purior, & ista aqua humilior effectus in refrigerium, id est, in cordis latitudinem, extolleris.

De multiplici via, qua aduersarij nos tentant.

CAPVT IX.

DVæ sunt causæ, ob quas tentationis impulsu sordamur: altera est defectus cognitionis, altera verò imbecillitas affectionis. Ille nos inficit, quia dum tentationem ignoramus, & bo-

A nam cogitationem esse putamus, illi absque metu contrahendæ perueritatis adhaerescimus; ista verò nos deicit, quia hosti potenter irruenti nequaquam resistimus. Huic postremo malo satis in superioribus consultum est, quæ omnia ad hoc tendunt, vt affectum aduersus insultus aduersariorum roborem; nunc primò nostrorum casuum fonti, scilicet ignorantia prospiciendum, quam multiplicium tentationum, quæ animam profectu spoliare solent, declaratio repellat. Ac primò septem viæ, aut rationes tentandi aperientiæ sunt, quibus aduersarij nos aggrediuntur, & vniuersa tentationum genera comprehendunt. Diabolus enim, & alij hostes nostræ salutis, vt Ricardus Victorinus, & Dionysius Richelius contemplati sunt, primò nos tentant tentatione importuna; secundo tentatione dubia; tertio tentatione subita; quarto tentatione occultas; quinto tentatione violenta; sexto tentatione fraudulenta; septimo tentatione perplexa. Hæcque virtute Domini superandas pollicetur Regius vates, dicens: Scuto circumdabit te veritas eius; non timebis à timore nocturno. A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incursu & dæmonio meridiano. Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis.] Ab his quidem tentationibus liberamur, dum notione earum imbuiamur, & diuina virtute protegimur. Lux ergo nunc cælestis assultat, & harum tentationum qualitates aperiat, & ex luce ad calorem, id est, ex cognitione ad pugnandi dexteritatem procedens, nos perfecte diuina virtus erudiat. Tunc sanè sciemus, quoniam septies in die cadit iustus & resurgit:] quia saltem in rebus leuibus sæpe hac multiplici tentatione ligatur, & potentia cælestis virtutis erigitur. Tunc quisque propter septemplacem liberationem dicit: Septies in die laudem dixi tibi, propter iudicia iustitiæ tuæ.] Verè enim iudicia sunt iustitiæ simul & benignitatis, si hostis iniuste animam impetens, iuste cadat, & si anima miserabiliter patiens, benigne se liberatam intelligat. Vt experiatur illud, quod sibi dictum est in Iob: In sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum.] Nam septem istæ tribulationes, septem prædictæ tentationes sunt, à quibus nos diuina misericordia, si volumus, adhibitis auxiliis, puros illibatosque custodit.

D Prima igitur tribulatio siue tentatio, quæ importuna dicitur, illa est, quam à memoria nostræ oculis amouere vix possumus, sed semel amota, iterum ad animam redit, & pene omni hora ipsam inquietare non desinit. Talis esse solet in multis tentatio inutilium cogitationum, quæ in omni loco & tempore, & in quacumque occupatione constitutis inuerecundè se ingerunt, & mentis puritatem impediunt. Iam præueniunt rei concupitæ præsentiam, iam sub rei præsentia exacuunt concupiscentiam, iam subtracta rei præsentia ipsius absentis recordatione molestant. Et sicut acuta, & continua febris omni hora membra depascit, & corpus huc illucque mouet, & nunquam manere permittit; ita tentationis importunitas omnes studiosas actiones, tanquam spiritualis vitæ membra discindit, & miseram animam à tranquillitate diuellit. Quam tentationem sanctus Iob pulchre describit, cum ait: Lapidés excauant aqua, & alluione paulatim terra consumitur; & homines ergo similiter perdes.] Quid durius lapide: Quid mollius aqua? Et tamen dura molli saxa cauantur aqua: Quia videlicet importuna tentatio, hæc nil violentiæ habeat, per importunitatem vincit, & robustam mentem ad prauitatis consensum illidit. Et, vt Gregorius ait, paulatim venit in mentem, & resistentem

animum

Leo ser. 1.
Quadrages.
ges.

VIX

Dani. 10.
19.

Psal. 65.
12.

Ricard. in
Psal. 90.
Dionys. li.
de remedijs
tentationis. art.
8.

Psal. 90.
5. 6. 7.

Prou. 24.

n. 16.

Psal. 118.
n. 104.

Iob 5. n.
19.

Iob 14.
19.

Greg. 12.
mor. c. 13.